

תאריך עדכון: 20.3.19

ינשופים

מבוא למנהל ציבורי

Introduction to public policy

93-098-03

סוג הקורס: הרצאה

שנת לימודים: תש"פ סמסטר: א+ב היקף שעות: 2 ש"ש

מרצה: ד"ר שוש שור

דואר אלקטרוני: shoshshor@gmail.com

שעות-קבלה: בתיאום מראש

אתר הקורס באינטרנט: באמצעות מערכת "למידה" (Moodle).

א. מטרת הקורס ותוצרי למידה (מטרות על / מטרות ספציפיות):

הקורס נועד להבהיר את מושגי היסוד במקצוע המנהל הציבורי ולדון בנושאים הקשורים למבנה המערכת. יילמדו נושאים אשר יסייעו בהבנת תהליכים ופונקציונליות המנהל הציבורי בישראל. התיאוריות שילמדו ילוו מקרי בוחן מתוך המנהל הציבורי הישראלי.

תוצרי למידה

תיאוריות ייושמו על מקרי אקטואליה.

ניתוח מקרים אשר נמצאים בסדר היום הציבורי ומשפיעים על מארג החברה.

פיתוח ביקורתיות לגבי מדיניות המתבצעת במדינה.

חשיפת שיטות עבודה וקבלת החלטות במשרדים שונים.

ב. תוכן הקורס:

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

הקורס כולל הרצאות פרונטאליות וניתוח אירועי בוחן הלקוחים מתוך אקטואליה. יישום התיאוריות הנלמדות ייעשה באמצעות מקרים ודוגמאות מהמנהל הציבורי הישראלי. באתר הלמידה המתוקשרת ימצא הסטודנט את המצגות הרלוונטיות לשיעורים הנלמדים.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה חובה נדרשת	הערות
1-2	מבוא - מהו מנהל ומהם תחומי אחריותו? יוצג המנהל הציבורי	דוד דרי, יסודות המנהל הציבורי (ת"א):	

	<p>אור"פ, (1996), ע"ע 15-23; 86-99. יצחק גלנור, מנהל ציבורי בישראל, התפתחות, מבנה, תפקוד ורפורמות (ירושלים: אקדמון, 2009), ע"ע 141-144.</p>	<p>הישראלי כזרוע הביצועית של הרשות המבצעת.</p>	
3-4	<p>דנה שוורץ—אילן, שפרה שורץ, רויטל גרוס "ביטוח הבריאות בישראל — ממודל פלורליסטי למודל הרבדים" בתוך ביטחון סוציאלי, חוברת 86 אב תשע"א, יולי 2011 ע"ע 9-40.</p>	<p>מנהל ציבורי, טובת הכלל וטובת הפרט. תיעשה אבחנה כיצד המנהל הציבורי פועל ואילו ציבורים הוא משרת ולשם מה.</p>	
5-6	<p>יצחק סמואל, המשחק הפוליטי. (חיפה: אוניברסיטת חיפה, זמורה-ביתן, 2002), ע"ע 78-91.</p>	<p>מנהל ומדיניות ציבורית – בין ניהול לפוליטיקה. יוצג הקשר בין האסטרטגיה של המערכת הפוליטית לטקטיקה של המערכת המנהלית, ותיבדק האפשרות האם למנהל הציבורי רצון משלו, שיסתור לעיתים את הרצון הממשלתי.</p>	
7-8	<p>גזיאל, חיים, מחשבה מנהלית בת-זמננו. (ת"א: רמות, 1990), ע"ע 25-32.</p>	<p>הגישות השונות במנהל – התייחסות לפעילות המנהל הציבורי תוך הדגשת היחס לעובדי המנהל הציבורי.</p>	
8-10	<p>Michael Laver Gallagher, and Peter Mair, Representative Government in Modern Europe, Third Edition, (McGraw Hill, Singapore 2001), Ch. 13.</p>	<p>גישות חדשות במנהל – התייחסות לפעילות המנהל הציבורי תוך הדגשת שימוש בשיטות ניהול חדשניות, שהוכנסו למנהל הציבורי בעקבות הצלחת השגת יעדים בסקטור הפרטי.</p>	
11-12	<p>פיטר סנג'י הארגון הלומד (ת"א: מטר, תשנ"ה), פרקים 3,4.</p>	<p>קונפליקטים ופתרונם – התעוררות מצבים קונפליקטואליים, ניגודי אינטרסים, פעילות בעייתית ופתרונות לנ"ל.</p>	

	<p>דניאל כהנמן, רציונליות, הוגנות, אושר - מבחר מאמרים (חיפה: האוני' חיפה, 2005, תשס"ה), ע"מ 1-33.</p>		
13.	<p>נזר מנוחין, יסודות השלטון המקומי. (ת"א: אור"פ, 2004), ע"ע 19-35.</p>	<p>סמכות ועוצמה בארגון – חשיבות הסמכות וחלוקתה במנהל הציבורי, במקביל לעוצמה הקיימת בוועדי עובדים וקבוצות לחץ.</p>	
14-16	<p>פיטר דרוקר, מניהול של אתמול למנהיגות של מחר (ת"א: מטרי, 1992), ע"ע 109-120. גניס, ומאן, תהליך קבלת החלטות (ת"א: משרד הבטחון, 2000), ע"ע 108-120, 3-19.</p>	<p>קבלת החלטות – שיטות שונות לקבלת החלטות כאשר כל שיטה מאירה בפן אחר את ההחלטה שהתקבלה בארגון.</p>	
17-19	<p>דוד נחמיאס, ונורי, אלונה, עקרונות לניהול ולתקצוב על פי תפוקות במגזר הציבורי (ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה), 1997 ע"ע 24-65. A. Wildavsky, A. The New Politics of The Budgetetvy Process, Forth Edition, (Boston: Little Brown and Company, 2003), pp. 1-5.</p>	<p>תקצוב ציבורי – מהו תקצוב ציבורי ושיטות שונות לתקצוב במנהל הציבורי בישראל</p>	
20-21	<p>ד. אולריך זינגר, ג. סמולוד ג., מבחן המנהיגות בתוצאה - כיצד מנהלים ובונים את העסק ומשפרים את 'השורה התחתונה' (ת"א: מטרי, 2006), ע"ע 58-67.</p>	<p>מנהיגות ופוליטיקה ארגונית – קידום יעדי המנהל הציבורי בראי השגת יעדים ציבוריים מול יעדים אישיים.</p>	

	<p>עירא שרקנסקי ויאיר זלמנוביץ, "אלתורים במנהל הציבורי וקביעת המדיניות בישראל", מתוך דוד דרי, עורך, יסודות המנהל הציבורי – מקראה (ת"א): אוניברסיטה פתוחה, (2005), ע"ע 212-226.</p>	<p>ביצוע המדיניות – שיטות שונות לביצוע המדיניות שהוחלט עליה.</p>	22-23.
	<p>פול קרוגמן, כלכלה בימי משבר: איך יוצאים מזה? תירגם מאנגלית: ירון בן עמי. (ת"א): הוצאת ידיעות ספרים, (2009), ע"ע 115-127.</p>	<p>ניתוח מדיניות – ניתוח ובחינת השגת היעדים שהוצבו למנהל הציבורי תוך התייחסות לתוצאות והשוואת התוצאות הקיימות לתוצאות המקוות.</p>	24.
	<p>דרור, יחזקאל, המלצות צוות המחקר לשיפור תפקוד הממשל בישראל (ת"א): המכללה למנהל, תשמ"ד). אהרון כפיר, אהרון ראובני, יעקב (עורכים), המנהל הציבורי בישראל לקראת 2000 (ת"א: צ'ריקובר, (1998), פרק מבוא.</p>	<p>ביקורת המנהל – ביקורת מבקר המדינה וגופים מפקחים שונים על המנהל הציבורי, יעילותו ומידת האפקטיביות שלו בהשגת היעדים.</p>	25.
		סכום.	26.

ג. דרישות קדם:

אין

ד. חובות / דרישות / מטלות:

1. השתתפות בכל ההרצאות.
2. קריאת החומר הביבליוגרפי.
3. השתתפות פעילה בדיונים בכיתה.

ה. מרכיבי הציון הסופי:

עמידה במבחן שנתי - 100%.

ציון עובר בקורס: 60.

ביבליוגרפיה: (פרטי החובה מופיעים בטבלה. סדר הפריטים לפי סדר השיעורים).

מבוא - מהו מנהל ומהם תחומי אחריותו?

דוד דרי, *יסודות המנהל הציבורי* (ת"א: או"פ, 1996), יחידות 1, 2.

יצחק גלנור, *מנהל ציבורי בישראל, התפתחות, מבנה, תפקוד ורפורמות* (ירושלים: אקדמון, 2009), ע"ע 141-144.

דנה שוורץ—אילן, שפרה שורץ, רויטל גרוס "ביטוח הבריאות בישראל — ממודל פלורליסטי למודל הרבדים" בתוך *ביטחון סוציאלי*, חוברת 86 אב תשע"א, יולי 2011 ע"ע 9-40.

Rod Hague, Martin Harrop, and Shaun Berlino, *Comparative Government and Politics* Forth Edition, (Mcmillan Press, London , 1998), Ch. 15

Michael Laver Gallagher, and Peter Mair, *Representative Government in Modern Europe*, Third Edition, (McGraw Hill, Singapore2001), Ch. 13.

מנהל ציבורי, טובת הכלל וטובת הפרט.

חיים גזיאל, *מחשבה מנהלית בת-זמננו*. (ת"א: רמות, 1990), ע"ע 205-228.

מיה רגב, "מדיניות בנושא 'בריאות וסביבה' - אתגריים בין משרדיים ברמת הממשל" (אונ' חיפה, 2016), אקולוגיה וסביבה 6(2), יוני 2015, ע"ע 94-100.

<https://poseidon01.ssrn.com/delivery.php?ID=717095022119088096028007025003069081051000032009017018022009081078002088107122108096114009062024001033045118102111115102119123019081034007072119108106100124070081028018076078116070068100103073064107105109109094002081088125071072102096068127088075113005&EXT=pdf>

מנהל ומדיניות ציבורית – בין ניהול לפוליטיקה.

Guy Peters, *The Politics of Bureaucracy*, (Rutledge Academic Press, London and New York 2005), pp 85-127.

חיים גזיאל, *מחשבה מנהלית בת-זמננו*. (ת"א: רמות, 1990), ע"ע 25-33, 41-48, 63-69, 95-99.

גישות חדשות במנהל

פיטר דרוקר, *מניהול של אתמול למנהיגות של מחר* (ת"א: מטר, 1992), ע"ע 109-120.

ג'וזף יבלונסקי, **יישום איכות ניהול כוללת TQM** (ישראל: אור-עם, 1998), פרקים 2,3,8.

טום פיטרס, **הסמינר של טום פיטרס** (ת"א: מטר, 1995), פרק 2.

מייקל המר, וג'ימס צ'מפי, **עיצוב מחדש של התאגיד** (ת"א: מטר, 1994), ע"ע 139-39.

אליהו גולדרט, **השרשרת הקריטית**. (ת"א: מטר, 1997), פרק 1.

פיטר סנג'י **הארגון הלומד** (ת"א: מטר, תשנ"ה), פרק 1.

קונפליקטים ופתרונם

פיטר סנג'י **הארגון הלומד** (ת"א: מטר, תשנ"ה), פרקים 3,4.

דניאל כהנמן, **רציונליות, הוגנות, אושר - מבחר מאמרים** (חיפה: האונ' חיפה, 2005, תשס"ה), ע"ע 1-33.

סמכות ועוצמה בארגון

נור מנוחין, **יסודות השלטון המקומי**. (ת"א: או"פ, 2004), ע"ע 19-35.

פיטר דרוקר, **אתגרי הניהול במאה ה-21** (תל-אביב: מטר, 2000), ע"ע 79 – 127.

יצחק סמואל, **המשחק הפוליטי** (חיפה: הוצאת אוניברסיטת חיפה, 2002), פרקים 9, 6.

בנימין גדרון, חגי כץ, מיכל בר, **קווים לדמותה של החברה האזרחית המאורגנת בישראל**, "סוציולוגיה ישראלית, כרך ד', (2) (תל-אביב: רמות, 2002), ע"ע 369-400.

J. C. Vambaugh, (2005). "Spotlight on human resource management." *Business Horizons*. Greenwich,48(6), pp. 463-474.

מנהיגות ופוליטיקה ארגונית

אולריך ד., זינגר ג., סמולוד ג., **מבחן המנהיגות בתוצאה – כיצד מנהלים ובונים את העסק ומשפרים אה' השורה התחתונה!** (ת"א: מטר, 2006), ע"ע 58-67.

יצחק סמואל, **המשחק הפוליטי**. (חיפה: אוניברסיטת חיפה, זמורה-ביתן, 2002), ע"ע 78-91.

דניאל כהנמן, **רציונליות, הוגנות, אושר - מבחר מאמרים** (חיפה: האונ' חיפה, 2005, תשס"ה), ע"ע 1-33.

מיכה פופר, **על מנהלים כמנהיגים** (תל-אביב: הוצאת רמות, אוניברסיטת תל-אביב, 1993), ע"ע 107-133.

קבלת החלטות

גניס, ומאן, *תהליך קבלת החלטות* (ת"א: משרד הבטחון, 2000), ע"ע 19-3, 108-120.
<http://www.bithonet.co.il/index.php?page=content&task=show&id=523>

עירא שרקנסקי ויאיר זלמנוביץ, "אלתורים במנהל הציבורי וקביעת המדיניות בישראל", מתוך דוד דרי עורך, *יסודות המנהל הציבורי – מקראה* (ת"א: אוניברסיטה פתוחה, 2005), ע"ע 212-226.

Jonathan Baron, *Thinking and deciding*, Third Edition, (Cambridge University Press, 2000) Chapter 3: pp 53-59, Chapter 10: pp. 223-43, Chapter 14: pp. 335-355.

תקצוב ציבורי

A.Wildavsky, A. *The New Politics of The Budgetary Process*, Forth Edition , (Boston: Little Brown and Company, 2003), pp. 1-5.

דוד נחמיאס, ואלונה נורי, *עקרונות לניהול ולתקצוב על פי תפוקות במגזר הציבורי* (ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה, 1997), ע"ע 24-65.

דן דרי, שרון, *כלכלה ופוליטיקה בתקציב המדינה* (תל -אביב: המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2000), ע"ע 68-70.

פול קרוגמן, *כלכלה בימי משבר: איך יוצאים מזה?* תירגם מאנגלית: ירון בן עמי. (ת"א: הוצאת ידיעות ספרים, 2009), ע"ע 115-127.

J. Beckett. *"The Government should run like business mantra"* (American Review of public Administration, 2000), 30 (2), pp. 185-204

ביצוע המדיניות

אהרון כפיר, *ארגון וניהול - עיצוב ושינוי* (ת"א: גומא, 1997), פרק 4, פרק 6.

אהרון כפיר, *ניהול ארגונים - הלכה למעשה* (ת"א: צ'ריקובר, 1998), פרק 3, פרק 5 חלק II.

ברוך מבורך, "גישות ניהול מודרניות בראיה השוואתית", *אקוויטיב* 1996, פברואר-מרץ, ע"ע 10-19.

ביקורת המנהל

יחזקאל דרור, *המלצות צוות המחקר לשיפור תפקוד הממשל בישראל* (ת"א: המכללה למנהל, תשמ"ד).

אהרון כפיר, ויעקב ראובני, (עורכים), *המנהל הציבורי בישראל לקראת 2000* (ת"א: צ'ריקובר, 1998), פרק מבוא.

שמואל הולבנדר, עקרונות יסוד וכללי מנהל בשירות המדינה (ירושלים: מדינת ישראל – נציבות שירות המדינה 2008).

Jan Erik Lane, *The Public Sector - Concepts, Models and Approaches*. 3rd edition, (London: Sage Publications, 2000), pp. 34-56.

Darrel. M. West, *Digital Government: Technology and Public Sector Performance* (Princeton: Princeton University Press, 2005), pp. 1-14

חומר מחייב למבחנים:

הרצאות, מצגות, ביבליוגרפיה.

1. שם הקורס באנגלית:

Introduction to public policy